

Review article

Türkiye’de Okul Öncesi Eğitimde Sosyal Beceri Programları: Lisansüstü Tezlerin Sistematiik İncelemesi

Social Skills Programs in Early Childhood Education in Türkiye: A Systematic Review of Graduate Thesis

Selda Ata Doğan ^{a,*} & Sevinç Cür Turkan ^b

^a Department of Preschool Education, Faculty of Education, Çanakkale Onsekiz Mart University, Çanakkale, Türkiye

^b Preschool Teacher, Ministry of National Education, Çanakkale, Türkiye

Özet

Bu araştırmanın amacı, Türkiye’de okul öncesi döneme yönelik geliştirilen sosyal beceri eğitim programlarını inceleyen lisansüstü tezlerin mevcut durumunu ortaya koymaktır. Çalışma, nitel araştırma desenlerinden sistematik derleme yöntemiyle yürütölmüş olup, YÖK Tez veri tabanında belirlenen ölçütleri karşılayan 45 tez analiz edilmiştir. Verilerin incelenmesinde betimsel içerik analizi yöntemi kullanılmıştır. Bulgular, sosyal beceri programlarına yönelik tezlerin özellikle 2020 sonrası dönemde belirgin bir artış gösterdiğini ortaya koymuştur. Tezlerin çoğunluğunun deneysel desene gerçekleştirildiğı, karma yöntemlerin sınırlı olduğı belirlenmiştir. Araştırmalarda çoğunlukla 5-6 yaş grubuna odaklanıldığı, daha küçük yaş grubuna yönelik araştırmaların ise oldukça sınırlı olduğı tespit edilmiştir. Tezlerde yer alan sosyal beceri eğitim programlarının sürelerinin genellikle 8-12 hafta aralığında değiştiğı, kullanılan ölçme araçlarının büyük oranda davranış temelli ve öğretmen değerlendirmesine dayalı ölçeklerden oluştuğı görölmüştür. İncelenen tezlerde en sık araştırılan değişkenlerin sosyal beceriler ve alt boyutları olduğı, buna karşın duygü düzenleme, öz düzenleme ve sosyal problem çözme gibi becerilerin ise sınırlı düzeyde ele alındığı belirlenmiştir. Bu bulgular doğrultusunda, gelecekte daha bütöncöl içeriklere sahip, uzun süreli ve erken yaş gruplarını da kapsayan sosyal beceri programlarının geliştirilmesine; ayrıca programların etkililiğini farklı boyutlarıyla ortaya koyabilmek için karma yöntem araştırmalarına ağırlık verilmesine ihtiyaç duyulduğı sonucuna ulaşılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Okul Öncesi Dönem, Sosyal Beceri Programı, Sistematiik İnceleme, Lisansüstü Tez, Sosyal-Duygusal Gelişim

Abstract

The aim of this study is to examine the current state of graduate theses focusing on social skills training programs developed for preschool children in Türkiye. The research was conducted using a systematic review design, one of the qualitative research methods, and analyzed 45 theses meeting the predetermined criteria in the YÖK Thesis Database. Descriptive content analysis was employed to analyze the data. The findings indicate a significant increase in theses focusing on social skills programs, particularly after 2020. Most of the theses conducted an experimental design, while mixed-method studies were limited. The studies predominantly focused on the 5–6 age group, with research on younger age groups being quite limited. The durations of the social skills training programs reported in the theses generally ranged between 8 and 12 weeks, and the measurement tools used were largely behavior-based and teacher-rated scales. The most frequently investigated variables were social skills and their

* Corresponding author:

Dr. Selda ATA DOĞAN is a research assistant in the Department of Preschool Education at Çanakkale Onsekiz Mart University, Çanakkale, Türkiye. Her research interests include child development, empathy education, outdoor play, gender roles, teacher-parent collaboration, and the development of social-emotional skills in early childhood. She has lived, worked, and studied in Çanakkale, Türkiye.
Email: selda.atadogan@comu.edu.tr

subdimensions, whereas skills such as emotion regulation, self-regulation, and social problem-solving were addressed to a limited extent. Based on these findings, it is concluded that there is a need to develop social skills programs with more comprehensive content, longer duration, and inclusion of younger age groups, as well as to increase the use of mixed-method research to reveal the effectiveness of these programs from multiple perspectives.

Keywords: Preschool Period, Social Skills Program, Systematic Review, Graduate Thesis, Social-Emotional Development

Received: 01 June 2025 * **Accepted:** 25 June 2025 * **DOI:** <https://doi.org/10.29329/jpee.2025.1340.2>

GİRİŞ

Okul öncesi dönem bireyin bilişsel, sosyal, duygusal ve kişilik gelişimi açısından kritik bir yaşam evresidir. Bu dönemde kazanılan beceriler, yaşamın diğer evrelerinde akademik başarı, sosyal uyum ve psikolojik iyi oluş için belirleyici rol oynamaktadır (Denham vd., 2012; Santrock, 2023). Erken yıllarda kazandırılması hedeflenen becerilerden biri de sosyal becerilerdir. Sosyal beceriler, bireylerin sosyal yaşamda uygun biçimde davranmalarını, akranlarıyla ve yetişkinlerle etkili ve olumlu ilişkiler kurmalarını ve bu ilişkileri sürdürmelerini sağlayan; bireylerin duygularını doğru bir şekilde ifade edebilmesi, problem çözebilmesi ve işbirliği yapabilmesi için gerekli temel becerilerdir (Avcıoğlu, 2009; Gresham ve Elliott, 2014; Zins vd., 2004). Sosyal becerilerin gelişimi yalnızca bireysel bir kazanım değil; aynı zamanda toplumsal uyumun ve yaşam boyu öğrenmenin önemli bir bileşenidir. Bu nedenle, okul öncesi dönemde sosyal becerilerin kazandırılmasına yönelik programlar, hem eğitim bilimleri hem de uygulamalı psikoloji alanlarında önemli bir araştırma konusu haline gelmiştir (Bridgett vd., 2015; Jones ve Kahn, 2017). Erken yıllarda verilen sosyal beceri eğitimleri ile olası sosyal beceri yetersizliklerinin önüne geçilerek çocukların yaşam boyunca kullanacakları sosyal, duygusal ve etkileşimsel zemin oluşturulmakta, olumlu davranış kalıplarının temeli atılmaktadır.

Sosyal becerilerin erken dönemde desteklenmesinin önemi, çocukların yalnızca akademik performansını değil, aynı zamanda yaşam boyu sosyal ilişkilerini ve duygularını düzenleme becerilerini de etkilemesiyle açıklanabilir. Alanyazında, erken dönemde sosyal-duygusal becerilerin yeterli düzeyde gelişmemesinin, ilerleyen yıllarda davranış problemleri, düşük akademik başarı ve uyum sorunları ile ilişkili olduğu belirtilmektedir (Denham vd., 2012). Bu nedenle, sosyal beceri eğitim programları yalnızca sosyal davranışların kazandırılmasını değil; aynı zamanda duygusal farkındalık, empati, öz düzenleme ve problem çözme gibi çok boyutlu becerilerin geliştirilmesini hedeflemektedir (Domitrovich vd., 2017; Mahoney vd., 2021).

Sosyal becerilerin eğitim politikalarına entegrasyonu uzun süredir dünya genelinde birçok ülkenin öncelikleri arasında yer almaktadır. Türkiye’de ise bu entegrasyonun önemi son yıllarda daha da belirginleşmiştir. 2024 yılında yürürlüğe giren Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli (TYMM), beceri temelli

öğrenmeyi merkeze alan bir anlayışla hazırlanmış ve sosyal-duygusal öğrenme modelin en önemli bileşenlerinden biri olarak tanımlanmıştır (Milli Eğitim Bakanlığı [MEB], 2024). Bu bağlamda, okul öncesi dönemde sosyal becerilerin kazandırılmasına yönelik yapılan akademik çalışmaların niteliği ve kapsamı, hem program geliştirme hem de uygulama açısından büyük önem taşımaktadır. Ancak yapılan alanyazın incelemeleri, Türkiye’de bu konudaki lisansüstü tezlerin sistematik olarak değerlendirildiği kapsamlı bir çalışmanın bulunmadığını göstermektedir. Bu durum, mevcut araştırmanın alanyazına sağlayacağı katkının önemini ortaya koymaktadır. Diğer yandan, sosyal beceri programlarına yönelik çalışmaların artışında COVID-19 pandemisinin etkisi de göz ardı edilemez. 2020 yılında başlayan ve küresel ölçekte sosyal yaşamı etkileyen pandemi, okul öncesi dönemdeki çocukların eğitim ortamlarından uzaklaşmasına ve evde daha fazla zaman geçirmesine yol açmıştır. Araştırmalar, bu dönemde çocuklarda sosyal etkileşim fırsatlarının azalmasının, sosyal duygusal gelişimi olumsuz yönde etkilediğini, dil becerileri ve sosyal uyum gibi alanlarda gerilemelere neden olabileceğini göstermektedir (Alcon vd., 2024; Gelir, 2023; Wijaya vd., 2022). Bu durum, pandemi sonrası dönemde sosyal beceri programlarına olan ilgiyi artırmış ve araştırmaların yoğunlaşmasına neden olmuştur.

Uluslararası alanda sosyal beceri programlarının etkililiğine ilişkin çok sayıda meta-analiz ve deneysel araştırma bulunmasına rağmen (Blewitt vd., 2018; Durlak vd., 2011; Jones ve Kahn, 2017; Murano vd., 2020), Türkiye’de bu konudaki lisansüstü tezlerin sistematik olarak değerlendirildiği kapsamlı bir çalışmanın bulunmadığı tespit edilmiştir. Bu nedenle, bu çalışmanın temel amacı, Türkiye’de okul öncesi döneme yönelik sosyal beceri programlarını ele alan lisansüstü tezleri sistematik olarak incelemek ve mevcut durumu ortaya koymaktır. Araştırmaya dahil edilen tezler; yıllara göre dağılım, yöntemsel özellikler, hedef yaş grupları, kullanılan ölçme araçları, program içerikleri, uygulama süreleri ve incelenen değişkenler açısından analiz edilmiştir. Elde edilen bulguların, hem alanyazındaki boşluğu doldurması hem de gelecek çalışmalar ve uygulamalar için yol gösterici olması beklenmektedir.

YÖNTEM

Araştırma Deseni

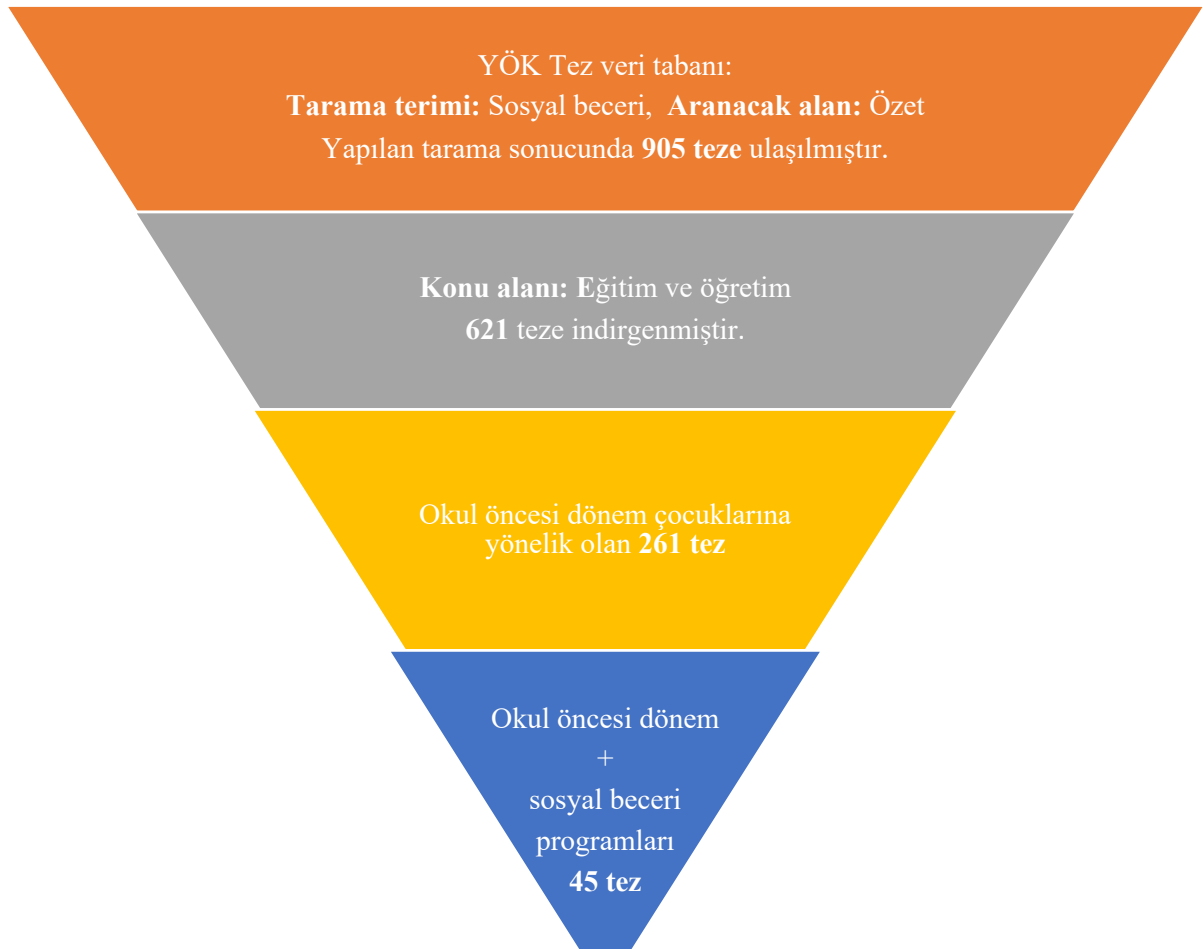
Bu araştırmada, nitel araştırma desenlerinden sistematik derleme yöntemi kullanılarak YÖK Tez veri tabanında yayımlanan, okul öncesi dönem çocuklarına yönelik sosyal beceri eğitim programlarına ilişkin lisansüstü tezler incelenmiştir. Sistematik derleme çalışmaları, belirli bir konuda yayımlanmış araştırmaları belirleyerek önceden oluşturulan kriterler doğrultusunda seçmek, bu çalışmaların niteliğini değerlendirmek ve elde edilen bulguları sentezlemek amacıyla sıklıkla tercih edilen bir yöntemdir (Aslan, 2018; Gough vd., 2017). Bu doğrultuda, araştırmada 18.07.2025 tarihi itibarıyla YÖK Tez veri tabanında yer alan ve okul öncesi dönem çocuklarına yönelik hazırlanmış sosyal beceri eğitim programlarını içeren lisansüstü tezler araştırma problemi çerçevesinde incelenmiştir. Çalışma kapsamında toplam 45 lisansüstü tez değerlendirmeye alınmıştır.

Verilerin Toplanması ve Analizi

Verilerin toplanması sürecinde planlama, toplama, gözden geçirme, sorgulama, iyileştirme ve verileri analiz etme işlem basamaklarına dikkat edilmiştir (O’Leary, 2004). Araştırmada kullanılacak lisansüstü tezleri belirlemek amacıyla YÖK Tez veri tabanında 18.07.2025 tarihinde alanyazın incelemesi yapılarak mevcut durum gözden geçirilmiştir.

Veri tabanında arama yapılırken öncelikle “sosyal beceri” tarama terimi ile özet alanında tarama yapılmış ve 905 teze erişilmiştir. Elde edilen sonuçlar “eğitim ve öğretim” konu başlığı ile sınırlandırıldığında 621 teze erişilmiştir. Tezlerin başlık ve özet bölümleri incelenerek okul öncesi dönem çocuklarına yönelik olan 261 tez daha detaylı incelenmek üzere kaydedilmiştir. Bu tezlerin başlıkları, yazar adları ve özet bölümleri Word belgesine tablo olarak aktarılmıştır. Yapılan incelemeler sonucunda okul öncesi dönem çocuklarına yönelik hazırlanan sosyal beceri programlarını kapsayan 45 adet lisansüstü tez üzerinden araştırma yürütülmüştür.

Çalışmada yer alan lisansüstü tezlerin belirlenmesinde kullanılan ölçütler ve araştırma sayıları Şekil 1’de yer almaktadır.

Şekil 1. Lisansüstü Tezlerin Belirlenmesinde Kullanılan Ölçütler ve Araştırma Dağılımı

Verilerin analizinde betimsel içerik analizi yöntemi kullanılmıştır. Betimsel analizde, dokümanlar önceden belirlenen kodlar çerçevesinde sistematik olarak incelenmektedir (Fraenkel vd., 2012). Araştırmaya dâhil edilen tezler, araştırmacılar tarafından geliştirilen “Tez İnceleme Formu” aracılığıyla değerlendirilmiştir. Araştırmanın amacı ve alt problemleri doğrultusunda hazırlanan form, okul öncesi eğitimi alanında uzman beş öğretim üyesinin görüşleri alınarak son hâlini almıştır.

Tez İnceleme Formunda; tezin yazarı, yayımlandığı yıl, adı, türü, amacı, yayımlandığı üniversite ve bilim dalı, araştırma grubu, araştırma yöntemi ve deseni/modeli, anahtar sözcükler, sosyal beceri eğitim programının uygulanma süresi, araştırmada kullanılan ölçme araçları ve incelenen değişkenlere yönelik maddeler yer almaktadır. Araştırmaya dâhil edilen tüm tezler, araştırmacılar tarafından ayrı ayrı bu ölçütlere göre analiz edilmiş; görüş birliği sağlandıktan sonra betimsel analiz yöntemi ile çözümlenmiştir. Bulgular nicel verilerle desteklenerek sunulmuş ve tartışılmıştır.

Araştırmanın geçerlik ve güvenirliğini sağlamak amacıyla, YÖK Tez veri tabanında yalnızca eğitim bilimleri alanında yapılmış, okul öncesi dönem çocuklarını kapsayan ve sosyal beceri eğitim programlarına yönelik lisansüstü tezler incelenmiştir. Dâhil edilme ve hariç tutulma kriterleri önceden belirlenerek araştırma sürecinin içerik geçerliği desteklenmiştir. Tarama ve seçim aşamalarında, erişilen tezlerin başlık ve özetleri araştırmacılar tarafından bağımsız olarak değerlendirilmiştir. Seçim ölçütleri ve araştırma kapsamı şeffaf biçimde açıklanmış, bu sürecin ayrıntıları Şekil 1’deki akış diyagramında sunulmuştur. Veri analizinde kullanılan “Tez İnceleme Formu”, alanında uzman beş öğretim üyesinin görüşleri doğrultusunda revize edilerek ölçme aracının geçerliği güçlendirilmiştir. Ayrıca, veri kodlama ve sınıflandırma aşamalarında araştırmacılar arasında görüş birliği sağlanarak güvenirlik artırılmıştır. Tüm bu önlemler, verilerin doğruluğunu, analiz süreçlerinin açıklığını ve ölçme aracının uygunluğunu güvence altına almıştır.

BULGULAR

Araştırmanın bu bölümünde alt problemler doğrultusunda elde edilen bulgulara yer verilmiştir.

Tablo 1. Tezlerin yıllara göre dağılımı.

Yıl	f	Yıl	f
2024	4	2015	3
2023	7	2014	2
2022	2	2013	2
2021	1	2012	3
2020	4	2011	1
2019	2	2010	1
2018	1	2009	1
2017	3	2008	2

Tablo 1’de, incelenen lisansüstü tezlerin yıllara göre dağılımı görülmektedir. En fazla tez 2023 yılında (f=7) hazırlanmıştır. Bunu 2016 yılı (f=5) ve 2020 ile 2024 yılları (f=4) takip etmektedir. 2011, 2010, 2009 ve 2006 yıllarında ise yalnızca birer tez çalışmasına rastlanmıştır. Genel olarak, sosyal beceri programlarına yönelik tezlerin son yıllarda artış eğiliminde olduğu, özellikle 2020 sonrası dönemde çalışmaların yoğunlaştığı dikkat çekmektedir.

Tablo 2. Tezlerin türlerine göre dağılımı.

Tez türü	n
Yüksek lisans	21
Doktora	24

Araştırmaya dâhil edilen 45 tezin 24’ü doktora, 21’i ise yüksek lisans düzeyindedir. Bu durum, sosyal beceri programlarına yönelik çalışmaların doktora düzeyinde daha yoğun olarak gerçekleştirildiğini ortaya koymaktadır.

Tablo 3. Tezlerin üniversitelere göre dağılımı.

Üniversite	n	Üniversite	n
Gazi Üniversitesi	7	Adnan Menderes Üniversitesi	1
Ankara Üniversitesi	6	Akdeniz Üniversitesi	1
Selçuk Üniversitesi	6	Bahçeşehir Üniversitesi	1
Dokuz Eylül Üniversitesi	3	Çukurova Üniversitesi	1
Hacettepe Üniversitesi	3	Necmettin Erbakan Üniversitesi	1
Marmara Üniversitesi	3	Pamukkale Üniversitesi	1
Anadolu Üniversitesi	2	Sabahattin Zaim Üniversitesi	1
Ege Üniversitesi	2	Uludağ Üniversitesi	1

Tezlerin yayınlandıkları üniversitelere göre dağılımı incelendiğinde en fazla tezin Gazi Üniversitesi (n=7), ardından Ankara Üniversitesi (n=6) ve Selçuk Üniversitesi’nde (n=6) yapıldığı görülmektedir. Bunu Dokuz Eylül, Hacettepe ve Marmara Üniversiteleri (n=3) takip etmektedir. Diğer üniversitelerde ise bir veya iki tez çalışması gerçekleştirilmiştir. Bu durum, araştırma alanının özellikle büyük ve köklü üniversitelerde daha yoğun incelendiğini göstermektedir.

Tablo 4. Tezlerin yayımlandıkları bilim dalları.

Bilim dalı	n
Okul öncesi eğitimi	22
Çocuk gelişimi ve eğitimi	14
Özel eğitim	3
Psikolojik danışmanlık ve rehberlik	3
Eğitim programları ve öğretim	1
Eğitimde psikolojik hizmetler	1
Sınıf öğretmenliği	1

Tablo 4’te, incelenen tezlerin yayımlandıkları bilim dallarına göre dağılımı görülmektedir. En fazla tez okul öncesi eğitimi (n=22) ve çocuk gelişimi ve eğitimi (n=14) alanlarında yapılmıştır. Özel eğitim ve psikolojik danışmanlık ve rehberlik alanlarında üçer tez yer alırken, diğer bilim dallarında (Eğitim Programları ve öğretim, eğitimde psikolojik hizmetler ve sınıf öğretmenliği) yalnızca birer tez bulunmaktadır. Bu bulgular, sosyal beceri programlarına yönelik çalışmaların daha çok okul öncesi eğitimi ve çocuk gelişimi alanlarında yoğunlaştığını göstermektedir.

Tablo 5. Tezlerde yer alan çalışma gruplarının yaşa göre dağılımı.

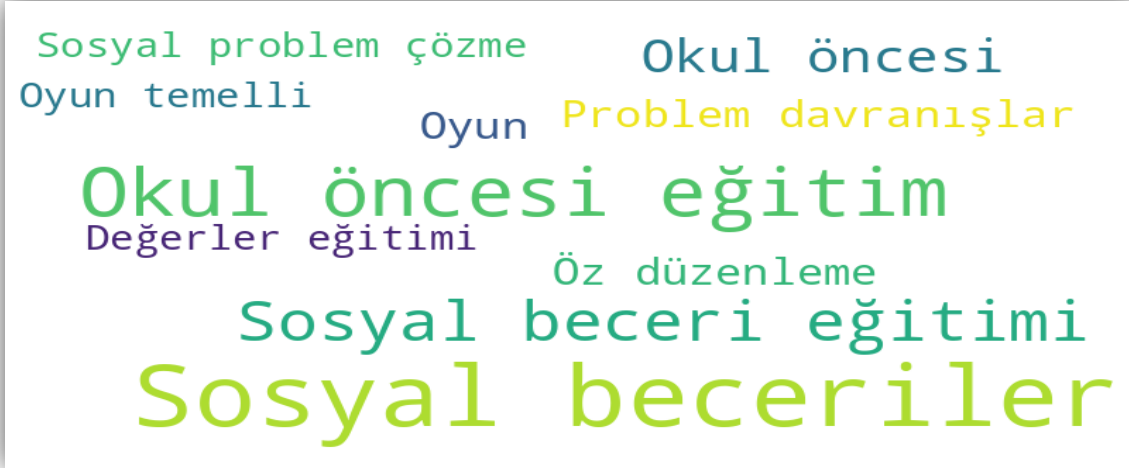
Yaş grubu	f
6 yaş	11
5-6 yaş	11
5 yaş	7
3-6 yaş	6
4-6 yaş	3
4-5 yaş	3
4 yaş	2
3-5 yaş	1
5-8 yaş	1

Çalışmaların büyük çoğunluğu 5-6 yaş (n=11) ve 6 yaş (n=11) grubunda yoğunlaşmıştır. Bunu 5 yaş (n=7) ve 3-6 yaş aralığı (n=6) takip etmektedir. Daha küçük yaş gruplarına (3-5 yaş, 4 yaş) veya geniş yaş aralıklarına (5-8 yaş) odaklanan tez sayısı ise oldukça sınırlıdır. Bu bulgular, sosyal beceri programlarının özellikle ilkokula geçiş öncesi dönemde (5-6 yaş) uygulanmaya ağırlık verdiğini göstermektedir.

Tablo 6. Tezlerin türlerine göre dağılımı.

Yöntem türü	n
Deneyssel	38
Karma	7

Araştırmaların büyük çoğunluğunun deneysel yöntem (n=38) kullanılarak gerçekleştirildiği görülmektedir. Karma yöntem ise 7 tezde tercih edilmiştir. Bu durum, sosyal beceri programlarının etkilerini ortaya koymak amacıyla daha çok deneysel tasarımların kullanıldığını göstermektedir.

Şekil 2. Anahtar Sözcüklerin Kullanım Sıklığını Gösteren Kelime Bulutu

İncelenen tezlerde en sık kullanılan anahtar sözcüklerin kelime bulutu Şekil 2’de yer almaktadır. Görselleştirme, sözcüklerin kullanım sıklığına göre boyutlandırılmıştır. Buna göre en öne çıkan anahtar sözcükler “sosyal beceriler”, “okul öncesi eğitim” ve “sosyal beceri eğitimi”dir. Ayrıca oyun, öz düzenleme, problem davranışlar, değerler eğitimi, oyun temelli ve sosyal problem çözme gibi kavramlar da dikkate değer biçimde yer almaktadır.

Tablo 7. Sosyal beceri eğitim programlarının uygulama sürelerine göre dağılımı.

Program süresi	n
4 hafta	1
6 hafta	2
7 hafta	3
8 hafta	14
9 hafta	2
10 hafta	9
12 hafta	9
14 hafta	1
22 hafta	1
Bir eğitim-öğretim dönemi	1
Bir eğitim-öğretim yılı	2

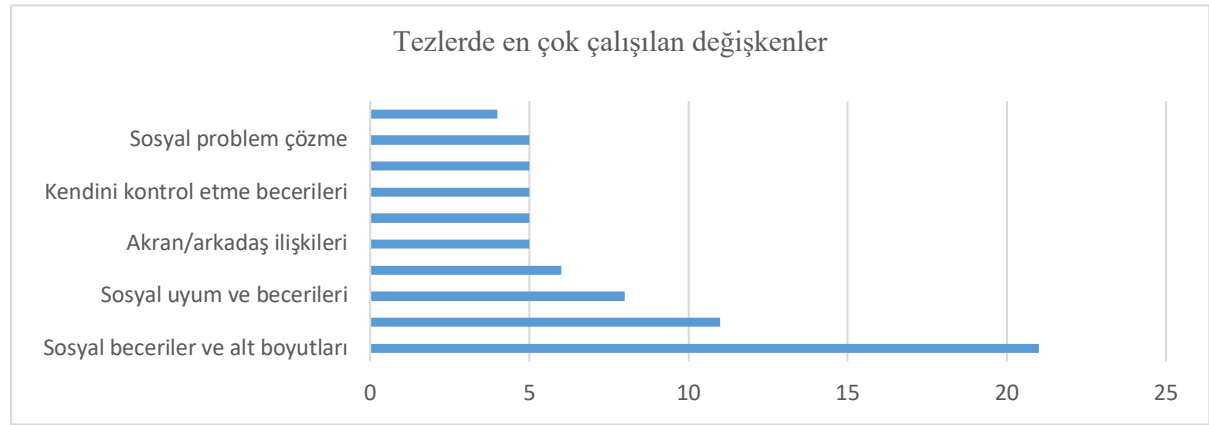
Tablo 7’de, sosyal beceri eğitim programlarının uygulama sürelerine göre dağılımı sunulmaktadır. Çoğu programın 8 hafta (n=14) süresince uygulandığı görülmektedir. Ayrıca 10 hafta (n=9) ve 12 hafta (n=9) süreli programlar da önemli bir yer tutmaktadır. Daha kısa süreli (4-7 hafta) veya daha uzun süreli (14 hafta ve üzeri) programların sayısı ise oldukça sınırlıdır. Bunun yanı sıra, bazı

programlar bir eğitim-öğretim dönemi veya yılı boyunca uygulanmıştır. Bu bulgular, sosyal beceri programlarının genellikle orta süreli (8-12 hafta) yapıda planlandığını göstermektedir.

Tablo 8. Tezlerde en sık kullanılan beş standart ölçme aracı.

Standart Ölçme Araçları	f
Sosyal Becerileri Değerlendirme Ölçeği	9
Anasınıfı ve Anaokulu Davranış Ölçeği	8
Okul Öncesi Sosyal Beceri Değerlendirme Ölçeği	7
Sosyal Beceri Derecelendirme Sistemi	5
Okul Öncesi Öz Düzenleme Ölçeği	4

Tablo 8’de, incelenen tezlerde en sık kullanılan beş standart ölçme aracı gösterilmektedir. En çok tercih edilen ölçme aracı Sosyal Becerileri Değerlendirme Ölçeği (Avcıoğlu, 2003; 2009) olup, dokuz tezde kullanılmıştır. Bunu Anasınıfı ve Anaokulu Davranış Ölçeği (Özbey, 2009) ve Okul Öncesi Sosyal Beceri Değerlendirme Ölçeği (Ömeroğlu vd., 2014) takip etmektedir. Ayrıca Sosyal Beceri Derecelendirme Sistemi ve Okul Öncesi Öz Düzenleme Ölçeği (OÖDÖ) de tezlerde kullanılan diğer yaygın araçlardır. Bu sonuçlar, sosyal beceri programlarının değerlendirilmesinde genellikle davranış ve sosyal beceri odaklı ölçeklerin tercih edildiğini göstermektedir.

Şekil 3. Tezlerde en çok çalışılan değişkenler

Şekil 3’te, incelenen tezlerde en çok çalışılan değişkenlerin frekans dağılımı görülmektedir. Sosyal beceriler ve alt boyutları (f=21) en fazla incelenen değişken olup, sosyal beceri programlarının temel odak noktası olduğunu göstermektedir. İkinci sırada problem/istenmeyen/saldırgan davranışlar (f=11) yer almakta, bu da araştırmaların problem davranışların azaltılmasına yönelik etkileri değerlendirmeye önem verdiğini ortaya koymaktadır. Bunları sosyal uyum ve becerileri (f=8) ve duyguları yönetme/düzenleme becerileri (f=6) takip etmektedir. Akran ilişkileri, kişiler arası ilişkiler, kendini kontrol etme, öz düzenleme ve sosyal problem çözme gibi becerilerin her biri beşer kez incelenmiştir. En az çalışılan değişken ise duyguları anlama becerileri (f=4) olmuştur. Bu bulgular, sosyal beceri programlarının hem sosyal davranış hem de duygusal düzenleme becerilerine yönelik

etkileri ele aldığını, ancak bazı duygusal bileşenlerin (duyguları anlama gibi) daha sınırlı incelendiğini göstermektedir.

TARTIŞMA ve SONUÇ

Bu araştırmada, okul öncesi dönem çocuklarına yönelik hazırlanan sosyal beceri eğitim programlarını konu alan lisansüstü tezler sistematik olarak analiz edilmiştir. Bulgular, son yıllarda bu alandaki çalışmaların arttığını ve 2020 sonrasında belirgin bir yoğunlaşma görüldüğünü göstermektedir. Bu yoğunlaşmanın olası nedenlerinden biri, COVID-19 pandemisi nedeniyle çocukların uzun süre okul ve sosyal çevre ortamlarından uzak kalmalarının getirdiği sosyal ve duygusal gelişim eksikliklerini gidermeye yönelik ihtiyaç olabilir. Pandemi sürecinde ve sonrasında yapılan araştırmalar, okul öncesi dönemdeki çocukların pandemi koşullarından dolayı evde daha fazla zaman geçirmesinin, bilişsel gelişim, sosyal etkileşim ve dil becerilerinde yavaşlama riskini artırdığını ortaya koymaktadır (Alcon vd., 2024; Costa vd., 2022; Gelir, 2023; Wijaya vd., 2022). Bu durum, sosyal beceri programlarına yönelik lisansüstü çalışmaların artmasını hem akademik hem de uygulamaya dönük bir gereklilik haline getirmiş olabilir. Ayrıca, 2024 yılında yürürlüğe giren Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli ile birlikte beceri temelli eğitim yaklaşımlarının hem nicelik hem de nitelik olarak daha da güçleneceği öngörülmektedir.

Araştırma sonuçları, tezlerin büyük çoğunluğunda deneysel yöntemlerin tercih edildiğini göstermektedir. Bu durumun, sosyal beceri programlarının etkilerinin ölçülmesinde deneysel desenlerin, özellikle neden-sonuç ilişkilerini ortaya koymadaki güçlü yapısından kaynaklandığı ifade edilebilir (Büyüköztürk vd., 2021; Fraenkel vd., 2012;). Deneysel yöntemler, programların çocukların sosyal becerilerinde ne ölçüde değişim yarattığını somut olarak belirleme imkânı sunmaktadır. Bununla birlikte, çalışmalarda karma yöntemlerin sınırlı düzeyde kullanılması, sosyal beceri programlarının yalnızca nicel sonuçlarla değerlendirilmesine yol açmakta ve uygulama sürecine ilişkin derinlemesine bilgi eksikliğine neden olmaktadır. Oysa nitel veriler, çocukların programlara katılım süreçlerini, öğretmen ve ebeveyn deneyimlerini ve programların uygulanabilirliğini anlamada kritik öneme sahiptir (Creswell ve Plano Clark, 2018). Bu nedenle, gelecekte karma yöntem araştırmalarının artırılması, sosyal beceri programlarının hem etkililik hem de süreç boyutunu daha bütüncül şekilde ortaya koyacaktır.

Araştırma bulguları, çalışmaların en çok 5-6 yaş grubunda yoğunlaştığını göstermektedir. Bu durum, sosyal beceri programlarının genellikle çocukların ilkokula geçiş sürecine hazırlanmasına odaklandığını ortaya koymaktadır. 5-6 yaş dönemi, çocukların akran ilişkilerinin yoğunlaştığı, sosyal rollerin ve iş birliği becerilerinin geliştiği kritik bir aşama olduğundan, bu yaş grubuna yönelik müdahaleler sıklıkla tercih edilmektedir (Denham vd., 2012; Gordon, 2020). Ancak, daha küçük yaş (3-4 yaş) gruplarına yönelik araştırmaların sınırlı olması, bu dönemde sosyal becerilerin desteklenmesine ilişkin bilgi boşluğu bulunduğunu göstermektedir. Alanyazın, sosyal-duygusal gelişimin temellerinin özellikle yaşamın ilk üç-dört yılında atıldığını ve bu dönemde kazanılan becerilerin ileriki akademik

başarı ve sosyal uyum açısından kritik bir rol oynadığını ortaya koymaktadır (Bridgett vd., 2015; Denham vd., 2003). Bu nedenle, erken yaş gruplarını hedefleyen sosyal beceri programlarının artırılması, gelişimsel süreklilik açısından kritik öneme sahiptir.

Araştırma bulguları, tezlerde kullanılan ölçme araçlarının büyük oranda davranış temelli ve öğretmen değerlendirmesine dayalı ölçekler olduğunu göstermektedir. Bu durum, sosyal becerilerin doğası gereği gözlenebilir davranışlar üzerinden değerlendirildiğini ve bu amaçla derecelendirme ölçeklerinin yaygın olarak tercih edildiğini ortaya koymaktadır (Avcıoğlu, 2003; Gresham ve Elliott, 2014). Ancak dikkat çeken bir diğer bulgu, teknoloji destekli ölçme araçlarının ve süreç değerlendirme yaklaşımlarının kullanılmamasıdır. Günümüzde erken çocukluk eğitiminde dijital platformlar ve teknolojik uygulamalar, çocukların sosyal-duygusal becerilerini değerlendirmede giderek daha fazla kullanılmaktadır (Aksoy, 2019; Kogler vd., 2025; Rinekasari vd., 2020). Bu tür araçlar, geleneksel ölçme yöntemlerine kıyasla daha hızlı veri toplanmasını sağlamakta, eğitimcilere ve araştırmacılara dinamik geri bildirim imkânı sunmaktadır. Türkiye’de yapılan çalışmaların bu konuda sınırlı kalması, alandaki teknolojik entegrasyon eksikliğini ve gelecekte dijital ölçme araçlarına yönelik araştırma ihtiyacını ortaya koymaktadır.

Araştırma bulguları, sosyal beceri eğitim programlarına yönelik hazırlanan lisansüstü tezlerde en sık çalışılan değişkenin sosyal beceriler ve alt boyutları olduğunu ortaya koymaktadır. Bu durum beklenen bir sonuç olmakla birlikte; duyguları anlama, öz düzenleme ve sosyal problem çözme gibi becerilerin sınırlı düzeyde ele alınması, programların kapsamının daha çok davranışsal boyutlarla sınırlı kaldığını düşündürmektedir. Oysa uluslararası araştırmalar, sosyal-duygusal öğrenme kapsamında duygusal okuryazarlık, empati, öz düzenleme ve problem çözme becerilerinin çocukların akademik başarıları ve sosyal uyumları üzerinde belirleyici rol oynadığını vurgulamaktadır (Camodeca ve Coppola, 2016; Forrest vd., 2020; Gordon, 2020). Bu nedenle Türkiye’de yapılacak çalışmaların, sosyal beceri programlarının kapsamını genişleterek duygusal ve bilişsel boyutları daha güçlü şekilde içermesi gerekmektedir.

Program süreleri incelendiğinde, en sık tercih edilen uygulama süresinin 8-12 hafta aralığında olduğu görülmektedir. Bu bulgu, uluslararası alanyazında sosyal-duygusal öğrenme (SEL) programları için önerilen minimum süreyle (genellikle 8-10 hafta) paralellik göstermektedir (Domitrovich vd., 2017; Durlak vd., 2011). Araştırmalar, bu sürelerin kısa vadede davranışsal ve sosyal beceriler üzerinde olumlu etkiler sağladığını ortaya koysa da, daha uzun süreli ve süreklilik arz eden programların sosyal-duygusal becerilerin kalıcılığı için kritik öneme sahip olduğunu belirtmektedir (Jones ve Kahn, 2017; Mahoney vd., 2021). Özellikle uzun süreli veya bütün bir akademik yıla yayılan programlar, becerilerin içselleştirilmesini ve farklı bağlamlara transfer edilmesini kolaylaştırmaktadır (Durlak vd., 2011). Ancak Türkiye’de incelenen tezlerde uzun dönemli uygulamaların oldukça sınırlı olduğu görülmektedir. Bu durum, becerilerin kalıcılığına ilişkin mevcut kanıtların yetersiz kalabileceğini düşündürmektedir.

Bu nedenle, gelecekte yapılacak araştırmalarda daha uzun süreli, izleme çalışmalarıyla desteklenen ve aile-öğretmen iş birliğini de içeren programlara odaklanılması yararlı olacaktır.

Bu araştırma, Türkiye’de okul öncesi dönemde sosyal beceri eğitim programlarını konu alan lisansüstü tezlerin mevcut durumunu ortaya koymuştur. Bulgular, son yıllarda bu alandaki çalışmaların artış gösterdiğini ve beceri temelli eğitim politikalarının bu eğilimi desteklediğini göstermektedir. Tezlerin çoğunlukla deneysel desenlerle yürütülmesi, programların etkililiğini ölçmeye yönelik güçlü bir eğilim olduğunu ortaya koyarken, nitel ve karma yöntemlerin sınırlı düzeyde kullanılması dikkat çekmiştir. Araştırmaların büyük oranda 5-6 yaş grubuna yoğunlaştığı, erken yaş (3-4 yaş) gruplarına yönelik çalışmaların ise sınırlı kaldığı belirlenmiştir. Ayrıca, program içeriklerinin daha çok sosyal becerilerin davranışsal boyutlarına odaklandığı, duygusal düzenleme ve sosyal problem çözme gibi bileşenlerin ise yeterince ele alınmadığı görülmüştür. Bu bulgular, gelecekte daha bütüncül, erken yaş gruplarını kapsayan ve çok boyutlu sosyal-duygusal becerileri hedefleyen programların geliştirilmesine ihtiyaç olduğunu göstermektedir.

ÖNERİLER

Araştırma bulguları doğrultusunda, gelecekte yapılacak çalışmalarda karma yöntemlerin daha fazla kullanılması önerilmektedir. Bu yaklaşım, sosyal beceri programlarının hem nicel etkilerini hem de uygulama sürecine ilişkin nitel bulguları bütüncül olarak ortaya koymaya olanak sağlayacaktır. Ayrıca, sosyal beceri gelişiminin temellerinin atıldığı 3-4 yaş grubuna yönelik araştırmaların artırılması önem arz etmektedir. Program içeriklerinin yalnızca davranışsal boyutlarla sınırlı kalmaması; öz düzenleme, duygusal okuryazarlık ve sosyal problem çözme gibi çok boyutlu becerileri de kapsamı yararlı olacaktır. Uzun vadeli etkilerin belirlenebilmesi için izleme çalışmalarına ve meta-analizlere ağırlık verilmesi önerilmektedir. Bunun yanı sıra, teknoloji destekli ölçme araçlarının araştırmalara entegre edilmesi, süreç değerlendirmesi ve veri toplamada yenilikçi bir yaklaşım sağlayabilir.

Uygulamaların sürekliliği açısından, okul öncesi öğretmenlerine sosyal beceri programlarının etkili bir şekilde uygulanmasına yönelik hizmet içi eğitimlerin artırılması önemlidir. Programlarda oyun ve drama temelli etkinliklerin kullanımına ağırlık verilerek çocukların aktif katılımı sağlanmalı, aynı zamanda aile katılımı teşvik edilmelidir. Ev ortamında uygulanabilecek etkinliklere yönelik rehberlik sunulması, sosyal becerilerin okul dışı ortamlarda da desteklenmesine katkı sağlayacaktır.

Politika düzeyinde ise, Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli kapsamında beceri temelli öğretim programlarına sosyal ve duygusal öğrenme boyutunun daha güçlü entegre edilmesi gerekmektedir. Sosyal beceri programlarının uygulama süresi ve kapsamına ilişkin ulusal standartların oluşturulması ve bu programların erken çocukluktan itibaren zorunlu hale getirilmesi, sürdürülebilir bir eğitim politikası için kritik bir adım olacaktır. Ayrıca, öğretmen yetiştirme programlarında sosyal-duygusal öğrenme

içeriklerinin güçlendirilmesi, uygulamaların etkililiğini artıracak önemli bir strateji olarak değerlendirilmektedir.

Ek Beyanlar

Bu çalışmanın bir bölümü 23-25 Mayıs 2025 tarihleri arasında düzenlenen 4. Lisansüstü Öğretmen Çalışmaları Kongresi'nde sözlü bildiri olarak sunulmuş ve bildiri özet kitabında basılmıştır.

Yazar Katkı Oranları

İlk yazar %70, ikinci yazar ise %30 katkı sağlamıştır.

Fon ve Finansman Bilgisi

Bu çalışma herhangi bir kurum veya kuruluş tarafından finanse edilmemiştir.

Yapay Zeka Beyanı

Bu çalışmanın hiçbir kısmında herhangi bir yapay zeka desteği alınmamıştır.

Çıkar Çatışması Beyanı

Yazarlar, bu çalışmanın yayını ile ilgili herhangi bir çıkar çatışması bulunmadığını beyan eder.

Etik Beyan

Sistematiik derleme olarak yürütölen bu araştırma etik kurul izni gerektirmemektedir. Bu çalışmanın tüm süreçlerinde Pen Akademik Yayıncılık Araştırma Etik Politikası ilkelerine uygun olarak hareket edilmiştir.

KAYNAKÇA

- Aksoy, P. (2019). How to assess social emotional learning of preschool children through different decision making methods. *European Journal of Education Studies*, 9(2), 463-481.
- Alcon, S., Shen, S., Wong, H. N., Rovnaghi, C. R., Truong, L., Vedelli, J. K. H., & Anand, K. J. S. (2024). Effects of the COVID-19 pandemic on early childhood development and mental health: A systematic review and meta-analysis of comparative studies. *Psychology International*, 6(4), 986-1012. <https://doi.org/10.3390/psycholint6040062>
- Aslan, A. (2018). Sistematiik derleme ve meta-analizi. *Acta Medica Alanya*, 2(2), 62-63. <https://doi.org/10.30565/medalanya.439541>
- Avciöglü, H. (2009). *Etkinliklerle sosyal beceri öđretimi* (3. baskı). Kök.
- Avciöglü, H. (2003). Sosyal Becerileri Değerlendirme Ölçeği geliştirme çalışması. *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakóltesi Dergisi*, 36(1), 83-100.
- Blewitt, C., Fuller-Tyszkiewicz, M., Nolan, A., Bergmeier, H., Vicary, D., Huang, T., McCabe, P., McKay, T., & Skouteris, H. (2018). Social and emotional learning associated with universal curriculum-based interventions in early childhood education and care centers: A systematic review and meta-analysis. *JAMA Network Open*, 1(8), e185727. <https://doi.org/10.1001/jamanetworkopen.2018.5727>

- Bridgett, D. J., Burt, N. M., Edwards, E. S., & Deater-Deckard, K. (2015). Intergenerational transmission of self-regulation: A multidisciplinary review and integrative conceptual framework. *Psychological Bulletin*, 141(3), 602–654. <https://doi.org/10.1037/a0038662>
- Büyüköztürk, Ş., Kılıç Çakmak, E., Erkan Akgün, Ö., Karadeniz, Ş., & Demirel, F. (2021). *Bilimsel araştırma yöntemleri* (30. baskı). Pegem.
- Camodeca, M., & Coppola, G. (2016). Bullying, empathic concern, and internalization of rules among preschool children: The role of emotion understanding. *International Journal of Behavioral Development*, 40(5), 459-465. <https://doi.org/10.1177/0165025415607086>
- Costa, P., Cruz, A. C., Alves, A., Rodrigues, M. C., & Ferguson, R. (2022). The impact of the COVID-19 pandemic on young children and their caregivers. *Child: Care, Health, Development*, 48(6), 1001-1007. <https://doi.org/10.1111/cch.12980>
- Creswell, J. W., & Plano Clark, V. L. (2018). *Designing and conducting mixed methods research*. Sage Publications.
- Denham, S. A., Bassett, H. H., & Zinsser, K. (2012). Early childhood teachers as socializers of young children's emotional competence. *Early Childhood Education Journal*, 40(1), 137–143. <https://doi.org/10.1007/s10643-012-0504-2>
- Denham, S. A., Blair, K. A., Demulder, E., Levitas, J., Sawyer, K., & Auerbach-Major, S. (2003). Preschool emotional competence: Pathway to social competence?. *Child Development*, 74(1), 238-256. <https://doi.org/10.1111/1467-8624.00533>
- Domitrovich, C. E., Durlak, J. A., Staley, K. C., & Weissberg, R. P. (2017). Social-emotional competence: An essential factor for promoting positive adjustment and reducing risk in school children. *Child Development*, 88(2), 408-416. <https://doi.org/10.1111/cdev.12739>
- Durlak, J. A., Weissberg, R. P., Dymnicki, A. B., Taylor, R. D., & Schellinger, K. B. (2011). The impact of enhancing students' social and emotional learning: A meta-analysis of school-based universal interventions. *Child Development*, 82(1), 405-432. <https://doi.org/10.1111/j.1467-8624.2010.01564.x>
- Forrest, C. L., Gibson, J. L., Halligan, S. L., & Clair, M. C. (2020). A cross-lagged analysis of emotion regulation, peer problems, and emotional problems in children with and without early language difficulties: Evidence from the millennium cohort study. *Journal of Speech, Language, and Hearing Research*, 63(4), 1227-1239. https://doi.org/10.1044/2020_JSLHR-19-00188
- Fraenkel, J. R., Wallen, N. E., & Hyun, H. H. (2012). *How to design and evaluate research in education* (11th edition). McGraw-Hill.
- Gelir, I. (2023). The effects of the COVID-19 pandemic on preschool children's learning and development. *SN Social Sciences*, 3(143), 1-13. <https://doi.org/10.1007/s43545-023-00736-1>
- Gordon, M. (2020). Tiny teachers: Empathy experiences to break the cycle of violence. *Childhood Education*, 96(2), 14-21. <https://doi.org/10.1080/00094056.2020.1733858>
- Gough, D., Oliver, S., & Thomas, J. (2017). *An introduction to systematic reviews* (2nd ed.). SAGE.
- Gresham, F. M., & Elliott, S. N. (2014). Social skills assessment and training in emotional and behavioral disorders. In H. M. Walker & F. M. Gresham (Eds.), *Handbook of evidence-based practices for emotional and behavioral disorders: Applications in schools* (pp. 152–172). The Guilford Press.

- Jones, S. M., & Kahn, J. (2017). *The evidence base for how we learn: Supporting students' social, emotional, and academic development*. Consensus Statements of Evidence from the Council of Distinguished Scientists. <https://files.eric.ed.gov/fulltext/ED577039.pdf>
- Kogler, A., Gasteiger-Klicpera, B., Prinz, K., & Paleczek, L. (2025). Digitally assessing social-emotional skills in early school years: Initial validation of a screening instrument. *Frontiers in Psychology*, 16, 1-16. <https://doi.org/10.3389/fpsyg.2025.1529083>
- Mahoney, J. L., Weissberg, R. P., Greenberg, M. T., Dusenbury, L., Jagers, R. J., Niemi, K., Schlinger, M., Schlund, J., Shriver, T. P., VanAusdal, K., & Yoder, N. (2021). Systemic social and emotional learning: Promoting educational success for all preschool to high school students. *American Psychologist*, 76(7), 1128–1142. <https://doi.org/10.1037/amp0000701>
- MEB (2024). *Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli*. <https://tymm.meb.gov.tr/>
- Murano, D., Sawyer, J. E., & Lipnevich, A. A. (2020). A meta-analytic review of preschool social and emotional learning interventions. *Review of Educational Research*, 90(2), 227–263. <https://doi.org/10.3102/0034654320914743>
- O'Leary, Z. (2004). *The essential guide to doing research*. SAGE.
- Rinekasari, N. R., Jubaedah, Y., Sulastri, M. S., Arlianty, L. S., & Sholilhah, A. G. (2020). Measuring tool of children's social-emotional development through digital technology. *Advances in Social Science, Education and Humanities Research*, 520, 196-200. <https://doi.org/10.2991/assehr.k.210203.116>
- Santrock, J. W. (2023). *Life-Span Development* (19th ed.). McGraw-Hill.
- Wijaya, R.P.C., Bunga, B.N., & Kiling, I.Y. (2022). Socio-emotional struggles of young children during COVID 19 pandemic: Social isolation and increased use of technologies. *Journal of Early Childhood Research*, 20(1), 113–127. <https://doi.org/10.1177/1476718X211052789>
- Zins, J. E., Weissberg, R. P., Wang, M. C., & Walberg, H. J. (Eds.). (2004). *Building academic success on social and emotional learning: What does the research say?* Teachers College.

Araştırmaya dahil edilen tezlerin künyeleri

- Acıbal, G. (2020). *Oyun Temelli Sosyal Beceri Eğitiminin 60-72 aylık çocukların dil gelişimine etkisi (Özel bir anaokulu örneği)* [Yüksek lisans tezi]. Üsküdar Üniversitesi.
- Aksakal, B. (2020). *Oyun Temelli Sosyal Beceri Geliştirme Programının koruyucu bakım altındaki 6 yaş çocukların sosyal beceri ve duygu düzenleme düzeyine etkisi* [Yüksek lisans tezi]. Bahçeşehir Üniversitesi.
- Aksoy, P. (2014). *Hikâye Anlatma Temelli ve Oyun Temelli Sosyal Beceri Eğitiminin anasınıfına devam eden çocukların sosyal becerilerine etkisinin incelenmesi* [Doktora tezi]. Ankara Üniversitesi.
- Akyel, A. İ. (2020). *Okul öncesi eğitim kurumuna devam eden çocuklara uygulanan Dijital Oyun Destekli Sosyal Beceri Eğitim Programının sosyal beceri kazanımına etkisi* [Yüksek lisans tezi]. Gazi Üniversitesi.
- Apaydın, G. (2023). *Duygu ve davranış bozukluğu riski olan okul öncesi dönem çocuklarının öz düzenleme becerilerini geliştirmeye yönelik hazırlanan etkinlik paketinin etkililiği* [Doktora tezi]. Gazi Üniversitesi.

- Apaydın Demirci, Z. (2023). *"Yapabilirim" Sosyal Duygusal Öğrenme Programının okul öncesi çocuklarının sosyal becerilerine, akran ilişkilerine ve yürütücü işlevlerine etkisinin incelenmesi* [Doktora tezi]. Ankara Üniversitesi.
- Arda, T. B. (2011). *Alternatif Düşünme Stratejilerinin Desteklenmesi Programının okul öncesi çocuklarının sosyal becerileri üzerinde etkililiğinin değerlendirilmesi* [Yüksek lisans tezi]. Ege Üniversitesi.
- Aslan, E. (2008). *Drama temelli sosyal beceri eğitiminin 6 yaş çocuklarının sosyal ilişkiler ve işbirliği davranışlarına etkisi* [Yüksek lisans tezi]. Adnan Menderes Üniversitesi.
- Ata Doğan, S. (2023). *Oyun Temelli Empati Programının çocukların empati, arkadaşlık ve duyguları yönetme becerilerine etkisi* [Doktora tezi]. Hacettepe Üniversitesi.
- Atıl, İ. (2019). *Korunmaya muhtaç okul öncesi dönem çocuklarında "Ben Problem Çözebilirim (BPÇ) Programının" kişilerarası problem çözme becerileri üzerindeki etkisinin incelenmesi* [Yüksek lisans tezi]. Ege Üniversitesi.
- Canol, B. (2021). *Okul öncesi eğitim kurumlarına devam eden 60-72 aylık çocuklara yönelik hazırlanan Öz Düzenleme Eğitim Programının çocukların öz düzenleme ve sosyal becerileri üzerine etkisi* [Yüksek lisans tezi]. Gazi Üniversitesi.
- Cantekin, D. (2020). *Duyguları Yönetme Becerileri Eğitim Programının çocukların duyguları yönetme ve bakış açısı alma becerilerine etkisinin incelenmesi* [Doktora tezi]. Gazi Üniversitesi.
- Çelik, S. (2012). *Problem Davranışları Önlemeye Yönelik Başarıya İlk Adım Erken Öğretim Programı Anaokulu Versiyonunun etkililiği* [Yüksek lisans tezi]. Anadolu Üniversitesi.
- Dereli, E. (2008). *Çocuklar için sosyal beceri eğitim programının 6 yaş çocukların sosyal problem çözme becerilerine etkisi* [Doktora tezi]. Selçuk Üniversitesi.
- Durualp, E. (2009). *Anasınıfına devam eden altı yaş çocuklarının sosyal uyum ve becerilerine oyun temelli sosyal beceri eğitiminin etkisinin incelenmesi: Çankırı Örneği* [Doktora tezi]. Ankara Üniversitesi.
- Ekinci Vural, D. (2006). *Okul öncesi eğitim programındaki duyuşsal ve sosyal becerilere yönelik hedeflere uygun olarak hazırlanan aile katılımlı sosyal beceri eğitimi programının çocuklarda sosyal becerilerin gelişimine etkisi* [Yüksek lisans tezi]. Dokuz Eylül Üniversitesi.
- Emen Parlatan, M. (2024). *Risk altında bulunan okul öncesi dönem çocuklarının psikolojik yılmazlıklarına "Daha Güçlü Olabilirim!" Programının etkisinin incelenmesi* [Doktora tezi]. Çukurova Üniversitesi.
- Ezmeci, F. (2019). *Okul Öncesi Öz-Düzenleme Programı'nın çocukların öz düzenleme, problem davranış ve sosyal becerilerine etkisi* [Doktora tezi]. Hacettepe Üniversitesi.
- Fırat, Y. (2023). *5-8 yaş öğrencilerine yönelik geliştirilen Sosyal Beceri Müdahale Programının etkilerinin boylamsal olarak incelenmesi* [Doktora tezi]. İstanbul Üniversitesi.
- Giren, S. (2013). *Sosyal Problem Çözme Eğitiminin altı yaş çocuklarının matematik becerilerine etkisi* [Doktora tezi]. Selçuk Üniversitesi.
- Göktaş, İ. (2015). *Aile Katılımı ve Sosyal Beceri Eğitimi Programlarının tek başına ve birlikte 4-5 yaş çocuklarının sosyal beceri ve anne-çocuk ilişkileri üzerindeki etkisinin incelenmesi* [Yüksek lisans tezi]. Pamukkale Üniversitesi.
- Göktürk İnce, F. (2014). *Barışçıl Yaşam Becerileri Temalı Eğitim Programının okul öncesi dönem çocuklarının sosyal uyum ve becerilerine etkisinin incelenmesi* [Yüksek lisans tezi]. İnönü Üniversitesi.

- Işıktekiner, F. S. (2022). *Okul öncesi dönemde sosyal içe dönük çocuklar için Hazırlanan Sosyal Beceri Tabanlı Erken Müdahale Programının etkisi* [Doktora tezi]. Ankara Üniversitesi.
- İbiş, E. (2017). *Değerler Eğitimi Temelli Yaratıcı Drama Programının 5-6 yaş çocuklarının sosyal becerilerinin gelişimine etkisi* [Yüksek lisans tezi]. Dokuz Eylül Üniversitesi.
- Kahraman, N. N. (2016). *Okul Öncesi Dönemde Sosyal ve Duygusal Alana Yönelik Olarak Hazırlanan Sosyal Beceri Eğitimi Modülü'nün etkililiğinin incelenmesi* [Yüksek lisans tezi]. Dokuz Eylül Üniversitesi.
- Kapkın, B. (2018). *Etkinlik Temelli Değerler Eğitimi Programının 5-6 yaş çocukların sosyal becerilerine etkisinin incelenmesi* [Yüksek lisans tezi]. İnönü Üniversitesi.
- Karaoğlu, M. (2010). *Başarıya İlk Adım Erken Müdahale Programının 5-6 yaş grubu çocuklarının problem davranışlarına, sosyal becerilerine ve akademik etkinliklerle ilgilenme sürelerine olan etkisi* [Doktora tezi]. Marmara Üniversitesi.
- Kaya, İ. (2016). *Yaşam Becerileri Programının 4 yaş çocukların problem davranışlarına ve sosyal becerilerine etkisi* [Doktora tezi]. Selçuk Üniversitesi.
- Kayabalı, H. (2024). *Okul Öncesinde Sosyal Beceri Eğitimi: Psikolojik sağlık ve bağımsız öğrenme davranışı üzerine etkisi* [Yüksek lisans tezi]. Gazi Üniversitesi.
- Kayılı, G. (2015). *Sosyal Beceri Eğitimi Programı ile Desteklenmiş Montessori Yönteminin anaokulu çocuklarının duyguları anlama ve sosyal problem çözme becerilerine etkisi* [Doktora tezi]. Selçuk Üniversitesi.
- Kesmez, Ş. (2023). *Duygu Koçluğu Yaklaşımı Uygulamasının 4-5 yaş grubu çocuklar üzerindeki etkilerinin çeşitli değişkenler açısından incelenmesi* [Yüksek lisans tezi]. Uludağ Üniversitesi.
- Kılıç, K. M. (2016). *Okul Öncesi Çocuklarına Uygulanan Sosyal Becerileri Eğitiminin sosyal beceri düzeylerine etkisi ve sosyal beceri düzeyleri ile mizaç özellikleri arasındaki ilişkinin incelenmesi* [Doktora tezi]. Gazi Üniversitesi.
- Köleoğlu, K. (2023). *Geliştirilen sosyal beceri eğitim programının okul öncesi dönem çocuklarının sosyal becerilerine, problem davranışlarına ve okula uyumlarına etkisinin incelenmesi* [Yüksek lisans tezi]. Akdeniz Üniversitesi.
- Kuyurtar, N. (2012). *Bilişsel Temelli Sosyal Beceri Grup Eğitiminin okul öncesi yaş grubundaki etkililiğinin incelenmesi* [Yüksek lisans tezi]. İstanbul Üniversitesi.
- Liman, B. (2017). *Öz Düzenleme Beceri Eğitimi Programının altı yaş grubu çocukların öz düzenleme becerilerine, sosyal duygusal davranışlarına ve sosyal becerilerine etkisinin incelenmesi* [Doktora tezi]. Selçuk Üniversitesi.
- Melekoğlu, M. (2017). *Erken Çocuklukta Okul Çaplı Olumlu Davranış Desteği Modelinin etkililiği* [Doktora tezi]. Anadolu Üniversitesi.
- Özdemir Beceren, B. (2012). *Güçlü Başlangıç Sosyal Duygusal Öğrenme Programı'nın 5 yaş çocuklarının sosyal ve duygusal gelişimleri üzerine etkisi* [Doktora tezi]. Marmara Üniversitesi.
- Özdemir Topaloğlu, A. (2013). *Etkinlik temelli sosyal beceri eğitiminin çocukların akran ilişkilerine etkisi* [Doktora tezi]. Selçuk Üniversitesi.
- Sapsağlam, Ö. (2015). *Anasınıfına devam eden çocuklara uygulanan sosyal değerler eğitimi programının sosyal beceri kazanımına etkisi* [Doktora tezi]. Gazi Üniversitesi.

- Sevgen, M. (2016). *Yaratıcı drama yoluyla verilen sosyal beceri eğitiminin anaokulu çocuklarının sosyal gelişimine ve yaratıcılıklarına etkisi* [Yüksek lisans tezi]. İstanbul Sabahattin Zaim Üniversitesi.
- Tokuşlu, H. (2022). *Oyun Temelli Sosyal Uyum Programının 5-6 yaş grubundaki çocukların sosyal becerileri ve oyun becerileri üzerindeki etkisinin incelenmesi* [Yüksek lisans tezi]. Hacettepe Üniversitesi.
- Uzak, N. (2024). *İşbirlikçi öğrenme destek programının 60-72 aylık çocukların problem çözme ve sosyal becerilerine etkisinin incelenmesi* [Doktora tezi]. Ankara Üniversitesi.
- Ünsal, F. Ö. (2016). *Okul Öncesi Çocuklar İçin Psikolojik Dayanıklılık Programının 5 yaş çocuklarının sosyal becerilerine ve problem davranışına etkisi* [Doktora tezi]. Marmara Üniversitesi.
- Yeşilay Daşiran, T. (2023). *Bütüncül Farkındalık Eğitiminin okul öncesi dönem çocuklarının öz düzenleme ve sosyal becerilerine etkisinin incelenmesi* [Doktora tezi]. Ankara Üniversitesi.
- Yıldız Özgün, F. (2024). *Sosyal Beceri Eğitim Programı ile Aile Eğitim Programının okul öncesi dönemdeki çocukların prososyal davranışlarına etkisi* [Yüksek lisans tezi]. Necmettin Erbakan Üniversitesi.